

Sprawozdanie z XI Konferencji Czasopisma „Palliative Medicine in Practice”

W dniach 8–9 czerwca 2018 r. w Gdańsku odbyła się XI Konferencja Czasopisma Palliative Medicine in Practice zorganizowana przez Wydawnictwo Via Medica. Po raz pierwszy Konferencja dotyczyła nowego, anglojęzycznego tytułu czasopisma, które jako „Medycyna Paliatywna w Praktyce”, ukazuje się nieprzerwanie od 2007 r. Wraz z numerem 1/2018 czasopisma przyjęto nazwę anglojęzyczną kwartalnika, aby podkreślić międzynarodowy charakter zarówno czasopisma, jak i Konferencji na którą, co roku zapraszani są wykładowcy krajowi i zagraniczni. Czasopismo ma być także szerszym forum wymiany wiedzy i doświadczeń różnych ośrodków polskich i zagranicznych, głównie europejskich, w tym zwłaszcza z Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie nadal nauka pozostaje w dość trudnej sytuacji, w porównaniu z krajami Europy Zachodniej czy Ameryki Północnej. Pewnym nawiązaniem do takiego kierunku rozwoju jest preferowanie języka angielskiego w czasopiśmie, przy zachowaniu możliwości publikowania manuskryptów w języku polskim. XI Konferencja czasopisma miała tytuł „Po 10 Światowym Kongresie Naukowym Europejskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej (Post 10th World Research Congress of the European Association for Palliative Care)”, co także podkreśla nasze związki naukowe z innymi krajami europejskimi. Patronat naukowy nad Konferencją objęło Europejskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej (EAPC), Gdański Uniwersytet Medyczny, Polskie Towarzystwo Badania Bólu i Polskie Towarzystwo Medycyny Paliatywnej, którym wyrażamy serdeczne podziękowanie za wsparcie naukowe Konferencji.

Podczas otwarcia Wojciech Leppert — Redaktor Naczelny czasopisma powitał wszystkich Wykładowców i uczestników Konferencji, w sposób szczególny przywitał Wykładowców z zagranicy: Pana Prof. Sebastiano Mercadante z University of Palermo we Włoszech i Pana Prof. Mike Bennett z University of Leeds w Wielkiej Brytanii, którzy jednocześnie pełnią funkcję Członków Editorial Board czasopisma. Następnie głos zabrała Pani Doktor Aleksandra Modlińska, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie medycyny paliatywnej w województwie pomorskim, która, witając wszystkich Uczestników, wyraziła nadzieję, iż Konferencja przyczyni się do dalszego rozwoju opieki paliatywnej w regionie, naszym kraju i poza granicami Polski.

W pierwszej sesji Konferencji „Klasyfikacja i leczenie bólu u chorych na nowotwory” (Classification and treatment of pain in cancer patients) Pan Prof. Mike Bennett wygłosił wykład pt. „Pain classification in cancer patients. Management of pain based on pathophysiology”. Pan Profesor rozpoczął swoje wystąpienie od nawiązania do strajków w Stoczni Gdańskiej w 1980 r., które były początkiem wielkiego ruchu „Solidarności”, który ostatecznie doprowadził do zmiany systemu i upadku komunizmu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W pierwszej części wykładu Pan Profesor, który jest odpowiedzialny z ramienia EAPC i IASP za przygotowanie nowej klasyfikacji bólu ICD-11, przedstawił znaczenie klasyfikacji bólu przewlekłego u chorych na nowotwory dla wyboru właściwego leczenia, które z kolei było treścią drugiej części wystąpienia. W tej części Pan Profesor zarysował możliwości postępowania niefarmakologicznego, a także problemy z dostępem do opieki paliatywnej. Wg przedstawionych własnych wyników badań przeprowadzonych w Wielkiej Brytanii pacjenci nadal kierowani są do opieki paliatywnej zbyt późno, co w istotnym stopniu utrudnia zaplanowanie najbardziej optymalnego postępowania terapeutycznego.

Drugi Wykładowca zagraniczny, Pan Profesor Sebastiano Mercadante, przedstawił wykład pt. „Pharmacological management of pain in cancer patients. The role of interventional techniques of pain management”. W pierwszej części wykładu Pan Profesor, który jest bardzo znanym na całym świecie ekspertem w dziedzinie bólu i opieki paliatywnej, omówił aktualne zalecenia leczenia farmakologicznego bólu u chorych na nowotwory. W drugiej części wykładu Pan Profesor, jako anestezjolog, przedstawił rolę technik interwencyjnych leczenia bólu, które u odpowiednio wybranych chorych, mogą przynieść bardzo dobre efekty terapeutyczne. Sesję zakończyła dyskusja.

Druga sesja „Leczenie bólu przewlekłego” była prowadzona przez Pana Profesora Jerzego Wordliczka i Pana Doktora Zbigniewa Żylicza. Profesor Jerzy Wordliczek przedstawił wykład pt. „Patomechanizm i leczenie bólu kostnego u chorych na nowotwory”, w którym dokładnie przedstawił etiologię i przyczyny występowania bólu kostnego, zwracając uwagę na pa-

tomechanizmy na poziomie komórkowym, zwłaszcza role cytokin prozapalnych i aktywację układu RANK–RANKL. Następnie omówił leczenie, zwracając uwagę na postępowanie wielokierunkowe dostosowane do potrzeb indywidualnego chorego. Pani Docent Anna Przeklasa-Muszyńska w wykładzie pt. „Opioidy w bólu przewlekłym pochodzenia nienowotworowego” omówiła z praktycznego punktu widzenia najczęstsze problemy związane z podawaniem opioidów u chorych z bólem nienowotworowym, zwłaszcza w kontekście doniesień z USA o „epidemii opioidowej”. Pan Doktor Zbigniew Żylicz przedstawił wykład pt. „Neuropatie uciskowe — zapomniany problem w medycynie paliatywnej”. W swoim wystąpieniu Pan Doktor omówił patomechanizm i rodzaje neuropatii uciskowych oraz możliwości terapii. Z kolei Pani Docent Agnieszka Zimmermann przedstawiła aspekty prawne leczenia bólu w prezentacji pt. „Prawo chorych do leczenia bólu”. Pani Docent omówiła obowiązujące przepisy prawne dotyczące leczenia bólu, zwracając uwagę na istotny postęp w tym zakresie w ostatnich latach. Podsumowanie sesji stanowiła dyskusja.

Po niej wysłuchano dwóch wykładów sponsorowanych. Pan Doktor Piotr Jakubów przedstawił w sesji sponsorowanej przez firmę Stada temat „Zastosowanie tapentadolu w leczeniu bólu u chorych na nowotwór z komponentem neuropatycznym”. W drugim wykładzie — grant edukacyjny firmy Angelini — Pan Doktor Piotr Wierziński przedstawił temat „Rola psychiatry w opiece paliatywnej”.

Po przerwie na obiad rozpoczęła się sesja 3 „Opieka paliatywna w chorobach układu oddechowego”, której przewodniczyli Pani Prof. Małgorzata Krajnik i Pani Doktor Iwona Damps-Konstańska, która przedstawiła pierwszy wykład pt. „Krwawienia z dróg oddechowych”. W drugiej prezentacji sesji, Pani Profesor Małgorzata Krajnik przedstawiła wykład pt. „Wielowymiarowy aspekt duszności w chorobach przewlekłych”. Pani Profesor zwróciła uwagę na wielowymiarowy aspekt duszności, która, co oczywiste, negatywnie wpływa na funkcjonowanie fizyczne, ograniczając znacznie aktywność chorych, ale zwróciła także uwagę na psychologiczny wymiar odczuwania duszności, którą w badaniach eksperymentalnych wywołano techniką wyobrażeń. Takie interesujące obserwacje mogą wg Pani Profesor przyczynić się do opracowania bardziej skutecznych strategii postępowania terapeutycznego u chorych z dusznością. W kolejnej prezentacji Pani Doktor Iwona Damps-Konstańska przedstawiła wykład „Model całościowej opieki nad pacjentami z zaawansowaną POChP”. Pani Doktor prowadzi zespół wielodyscyplinarny opiekujący się chorymi z POChP w Klinice Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i podzieliła się z Uczestnikami Konferencji

swoim bardzo bogatym doświadczeniem klinicznym, także w Dyskusji, która zakończyła Sesję.

W drugim dniu Konferencji tradycyjnie dominowały zagadnienia związane z wsparciem pozamedycznym, odbyła się sesja prac zgłoszonych przez Uczestników Konferencji, a na zakończenie Debata sponsorowana przez firmę Pfizer.

Sesji 4 „Wsparcie psychosocjalne, duchowe i prawne chorych i opiekunów” przewodniczyli Pani Prof. Krystyna de Walden-Gałuszko i Pan Profesor Rafał Kubiak. Pierwsze wystąpienie pt. „Leczenie lęku i depresji” przedstawiła Pani Prof. Krystyna de Walden-Gałuszko omawiając najczęstszy przebieg kliniczny zespołów lękowych i depresyjnych oraz możliwości wsparcia i leczenia farmakologicznego. W drugiej prezentacji Książd Władysław Duda przedstawił wykład pt. „Wsparcie duchowe chorych”. W niezwykle interesującym wystąpieniu Książd omówił problematykę poszukiwań duchowych chorych na zaawansowane choroby, w aspekcie różnych wyznań. Następnie Pani Docent Marzena Samardakiewicz przedstawiła prezentację „Wsparcie rodzin i opiekunów”. W swoim wystąpieniu podkreśliła rolę wsparcia psychosocjalnego, zarówno pacjentów, jak i rodzin chorych. Pan Profesor Rafał Kubiak omówił temat „Zgoda na zabieg medyczny u chorych niezdolnych do jej wyrażenia”, omawiając aspekty prawne i praktyczne powyższej problematyki, która była również przedmiotem ożywionej dyskusji kończącej sesję. Tematem dyskusji, który cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony Uczestników Konferencji był projekt nowych regulacji prawnych dotyczących wprowadzenia w Polskę instytucji pełnomocnika medycznego, opracowany przez Polską Grupę Roboczą ds. Problemów Etycznych Końca Życia.

W sesji 5, której przewodniczyli autorzy sprawozdania, przedstawiono 11 prac zgłoszonych i zakwalifikowanych do prezentacji ustnych przez Komitet Naukowy Konferencji. Tematyka prac dotyczyła zarówno aspektów medycznych opieki paliatywnej, jak i wsparcia pozamedycznego — psychosocjalnego i duchowego chorych i opiekunów pacjentów. Znaczna liczba prezentowanych prac dotyczyła opisów przypadków chorych i trudności w leczeniu objawów, czy wsparciu pozamedycznym. Część prezentowanych prac dotyczyła także podejmowania prób wsparcia nie tylko pacjentów, ale także opiekunów chorych oraz aspektów prawnych i etycznych opieki paliatywnej.

Ostatnia sesja Konferencji, to Debata Sponsorowana firmy Pfizer „Problemy kardiologiczne chorych w opiece paliatywnej z perspektywy kardiologa i specjalisty medycyny paliatywnej”, której Przewodniczyli Pan Docent Sebastian Szmyt — kardiolog i Pan Doktor Marcin Janecki — specjalista medycyny paliatywnej.

Obydwaj Wykładowcy w swoich prezentacjach zwrócili uwagę na nie zaspokojone do tej pory potrzeby w zakresie opieki paliatywnej pacjentów z zaawansowanymi chorobami serca. Jednym z działań podjętych przez nasze środowisko była m. in. publikacja Deklaracji środowiska opieki paliatywnej w Polsce, której przedruk został opublikowany w numerze 1/2018 „Palliative Medicine in Practice”.

Na koniec wszyscy Uczestnicy Konferencji, których w tym roku było 268 zostali zaproszeni do aktywnego udziału w XII Konferencji zaplanowanej w Gdańsku, w dniach 7–8 czerwca 2019 r., „Po EAPC 16th World Congress of the European Association for Palliative Care”, który odbędzie się w dniach 23–25 maja 2019 r. w Berlinie pod hasłem „Global palliative care — shaping the future”.

Chcielibyśmy bardzo podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania Konferencji, wszystkim Patronom (wymienionym wcześniej),

zwłaszcza Panu Profesorowi Philip Larkin — Prezesowi EAPC i Pani Julie Ling — Przewodniczącej Sekretariatu EAPC, osobom reprezentującym Wydawnictwo Via Medica, zwłaszcza Pani Kasi Płotka, Sponsorom Konferencji, w szczególności Złotemu Sponsorowi — Angelini i pozostałym Sponsorom: Molteni Pharmaceutici, Pfizer, Stada, Takeda i Teva oraz Wystawcom: Dramiński Ultrasonografy, Gerot Lannach, Krka i Valeant. Wszystkich serdecznie zapraszamy do udziału w XII Międzynarodowej Konferencji i publikowania na łamach czasopisma „Palliative Medicine in Practice”

Wojciech Leppert¹, Leszek Pawłowski²

¹Pracownia Badania Jakości Życia,

Katedra i Klinika Medycyny Paliatywnej

Uniwersytet Medyczny

im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

²Zakład Medycyny Paliatywnej,

Gdański Uniwersytet Medyczny

Report on the 11th Conference of the journal „Palliative Medicine in Practice”

The 11th Conference of the journal “Palliative Medicine in Practice”, organized by Via Medica, was held on 8–9 June 2018 in Gdańsk. For the first time the Conference concerned a new English title of the journal, which has been published continuously since 2007 under the Polish name “Medycyna Paliatywna w Praktyce”. With the issue 1/2018, the English name of the quarterly was adopted to emphasize the international character of both the journal and the Conference in which many Polish and Foreign Lecturers participate every year. The journal is also intended to be a wider forum for exchange of knowledge and experience between various Polish and foreign centres, mainly European ones, especially from Central and Eastern Europe, where the conditions for scientific research still remain rather difficult compared to the countries of Western Europe or North America. In order to ensure this direction of the journal’s development, manuscripts written in English are preferred, while maintaining the possibility of publishing papers in Polish. The 11th Conference of the journal was entitled “Post 10th World Research Congress of the European Association for Palliative Care”, which also underlines our scientific cooperation with other European countries. Scientific patronage over the Conference was taken by the European Association for Palliative Care (EAPC), the Medical University of Gdansk, the Polish Association for the Study of Pain and the Polish Association of Palliative Medicine; we are very grateful for their scientific support.

During the opening, Wojciech Leppert, Editor-in-Chief of the journal Palliative Medicine in Practice welcomed all Lecturers and Participants of the Conference. He warmly greeted foreign Lecturers: Prof. Sebastiano Mercadante from the University of Palermo in Italy and Prof. Mike Bennett from the University of Leeds in the United Kingdom, who are the Members of the Editorial Board of Palliative Medicine in Practice. Next, Dr. Aleksandra Modlińska, Provincial Consultant in the field of Palliative Medicine in the Pomeranian Province, welcomed all participants and expressed hope that the Conference will contribute to the further development of palliative care in the region, in our country and abroad.

In the first session of the Conference “Classification and treatment of pain in cancer patients” Prof. Mike Bennett gave a lecture on “Pain classification in cancer patients. Management of pain based on

pathophysiology”. Prof. Bennett began his speech by referring to the strikes at the Gdańsk Shipyard in 1980, which were the beginning of the great Solidarity movement, which eventually led to the change of the system and the fall of communism in the countries of Central and Eastern Europe. In the first part of the lecture, Prof. Bennett, who is responsible on behalf of the EAPC and IASP for the development of a new classification of pain in ICD-11, presented the importance of classification of chronic pain in cancer patients for the selection of proper treatment, which in turn was the content of the second part of the speech. In this part, Prof. Bennett outlined the possibilities of non-pharmacological procedures and problems with access to palliative care. According to the results of his own research conducted in Great Britain patients are still too late referred to palliative care, which is the reason of difficulties in planning the most optimal therapeutic management of patients in palliative care.

The second foreign Lecturer, Prof. Sebastiano Mercadante, presented a lecture entitled “Pharmacological management of pain in cancer patients. The role of interventional techniques of pain management”. In the first part of the lecture, Prof. Mercadante, who is a world-wide expert in the field of pain and palliative care, discussed current recommendations for the pharmacological treatment of pain in cancer patients. In the second part of the lecture, Prof. Mercadante, as an anaesthesiologist, presented the role of intervention techniques for pain management, which in properly selected patients can bring very good therapeutic effects. Sessions ended with the discussion.

The second session “Treatment of chronic pain” was conducted by Prof. Jerzy Wordliczek and Dr. Zbigniew Żylicz. Prof. Wordliczek presented a lecture entitled “Pathophysiology and treatment of bone pain in cancer patients”, in which he thoroughly discussed the aetiology and causes of bone pain, paying attention to the cellular level, especially the roles of proinflammatory cytokines and activation of the RANK–RANKL system. Then he discussed the treatment, highlighting the multidisciplinary approach tailored to the needs of the individual patient. Assistant Professor Anna Przekłasa-Muszyńska in the lecture entitled “Opioids in chronic non-cancer pain” discussed from the practical point of view the most common problems associated with the administration of opioids in patients with non-cancer pain, especially in the context of reports from the US

about the “opioid epidemic”. Doctor Zbigniew Żylicz presented the lecture entitled “Compressive neuropathy — a forgotten problem in palliative medicine”. Doctor Żylicz discussed the pathophysiology and types of compression neuropathies, and the possibilities of therapy. In turn, Assistant Professor Agnieszka Zimmermann presented the legal aspects of pain treatment in the presentation entitled “Patients’ right to pain treatment.” She discussed the current legal regulations regarding the treatment of pain, pointing out the significant progress in this area in recent years. The summary of the session was the discussion.

Then, two sponsored lectures were given. Doctor Piotr Jakubów presented the subject “Tapentadol in the treatment of pain in cancer patients with a neuropathic component” during a session sponsored by Stada. The second lecture (educational grant from Angelini) by Dr. Piotr Wierzbński regarded “The role of a psychiatrist in palliative care”.

Session 3 entitled “Palliative Care in Respiratory Diseases” started after the lunch break. It was chaired by Prof. Małgorzata Krajnik and Dr. Iwona Damps-Konstańska. Doctor Damps-Konstańska presented the first lecture entitled “Bleeding from the airways”, and in the second presentation of the session, Prof. Małgorzata Krajnik gave a lecture entitled “Multidimensional aspect of dyspnoea in chronic diseases”. Prof. Krajnik underlined the multifaceted nature of dyspnoea, which obviously negatively affects physical functioning, limiting significantly the activity of patients, but also drew attention to the psychological aspect, in which in experimental research dyspnoea was induced by the technique of imaginations. Such interesting observations may, according to Prof. Krajnik, contribute to the development of more effective therapeutic strategies in patients with dyspnoea. Next, Dr. Damps-Konstańska presented the lecture “Model of comprehensive care for patients with advanced COPD”. Dr. Damps-Konstańska is a leader of a multidisciplinary team taking care of patients with COPD at the Allergology Department of the Medical University of Gdansk and shared her experience with the Conference Participants, also in the discussion, which ended the session.

On the second day of the Conference, issues related to non-medical support traditionally prevailed. There was a session during which presented papers submitted by Conference Participants followed by the debate sponsored by Pfizer.

Session 4 “Psychosocial, spiritual and legal support for patients and caregivers” was chaired by Prof. Krystyna de Walden-Gałaszko and Prof. Rafał Kubiak. The first speech entitled “Treatment of anxiety and depression” was held by Prof. de Walden-Gałaszko who

discussed the most frequent clinical course of anxiety and depression syndromes as well as the possibility of pharmacological support and treatment. The second lecture entitled “Spiritual support for the patient” was given by Fr. Władysław Duda. In this extremely interesting lecture, Fr. Władysław Duda discussed the problem of spiritual search of patients with advanced diseases in the aspect of different religions. Then, there was a presentation by Assistant Professor Marzena Samardakiewicz entitled “Support for families and caregivers”. She stressed the role of psychosocial support, both for patients and their families. Prof. Kubiak discussed the subject of “Consent to a medical procedure in patients unable to express it”, exposing the legal and practical aspects of the above issues, which was also the subject of a lively discussion ending the session. The topic which enjoyed great interest from the Conference participants was a draft of new legal regulations concerning the introduction of the notion of a health-care agent into Polish law, developed by the Polish Working Group on End-of-Life Ethics.

During session 5, which was chaired by authors of this report, 11 works were submitted and qualified for oral presentations by the Scientific Committee of the Conference. The papers concerned both the medical aspects of palliative care and non-medical support — psychosocial and spiritual support of patients and caregivers. A considerable number of presented papers were case reports describing problems associated with the treatment of symptoms or non-medical support. Some of the presented papers also concerned attempts to support not only patients, but also caregivers, as well as legal and ethical aspects of palliative care.

The last session of the Conference was the Debate sponsored by Pfizer “Cardiological problems in palliative care from the perspective of a cardiologist and specialist in palliative medicine”, chaired by Assistant Professor Sebastian Szmyt (cardiologist) and Dr. Marcin Janecki (specialist in palliative medicine). Both Lecturers in their presentations drew attention to the previously unmet needs of patients diagnosed with advanced heart disease. One of the actions taken, among others, was elaboration and publication of the Declaration of the palliative care providers in Poland, which was reprinted in issue 1/2018 of *Palliative Medicine in Practice*.

Finally, all Participants of the Conference (268 people this year) were invited to participate actively in the 12th Conference which is planned to be held in Gdańsk, on June 7–8, 2019, entitled “Post 16th World Congress of the European Association for Palliative Care”, which will be held on 23–25 May 2019 in Berlin “Global palliative care — shaping the future”.

We would like to thank so much all who contributed to the Conference: all Patrons (mentioned above), especially to Professor Philip Larkin, President of the EAPC, and Ms. Julie Ling, CEO of the EAPC, the Conference Organizing Department of Via Medica, especially Ms. Kasia Płotka, the sponsors of the Conference, in particular the Gold Sponsor, Angelini, and other Sponsors: Molteni Pharmaceutici, Pfizer, Stada, Takeda and Teva, and Exhibitors: Dramiński Ultrasonografy, Gerot Lannach, Krka and Valeant. We would like to

invite all of you to participate in the 12th International Conference and to submit manuscripts for publishing in Palliative Medicine in Practice

Wojciech Leppert¹, Leszek Pawłowski²

¹Quality of Life Research Laboratory
Chair and Department of Palliative Medicine,
Poznan University of Medical Sciences

²Department of Palliative Medicine,
Medical University of Gdansk